

Afscheid predikant en gemeente

Voorgangers: Bert de Wit en Anne-Mieke van Oost

Schriftlezing: Johannes 20:19-31

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus – hier in de kerk en thuis

Het lijkt mij goed om nog eens duidelijk te zeggen, dat ik niet de Here Jezus ben. Om misverstanden te voorkomen...

Misschien denk je nou: hoe komt die er op? Maar ik heb gisteren die map zitten doorlezen. Vrijdagavond heb ik een map cadeau gekregen met allemaal A4-tjes van gemeenteleden. Kennelijk is aan gemeenteleden gevraagd om op papier te zetten wat ze van me vonden. Ik heb dat dus allemaal gelezen – maar wat ik over me heen krijg is niet normaal! Dat had ik niet achter jullie gezocht, moet ik zeggen.

Het meest bijzonder vond ik het A4-tje van Nel Koedood. Nel schreef dat ze een paar jaar geleden een nummer van Klankbord wilde weggooiden. Ze nam het mee naar de berging, daar heeft ze een oud papierbak. Het was een nummer van Klankbord waar een foto van mij op de voorkant stond. Ik denk het nummer dat rond mijn jubileum verscheen. In elk geval stond ik daar pontificaal voorop, in toga, het brood te breken.

Nel stond op het punt om het weg te gooien, maar toen dacht ze: 'Ik kan Bert toch niet bij het oud papier gooien?!' Toen heeft ze mij daar in de berging een plekje gegeven op een plank, bij de wasmiddelen en de gootsteenontstopper! Ze had er een fotootje van gemaakt. Dus, sinds drie jaar sta ik bij Nel Koedood in de berging het brood te breken, tussen de wasmiddelen en gootsteenontstoppers!

Vandaar dat ik graag wil beginnen met nog maar eens duidelijk te zeggen, dat ik níet de Here Jezus ben! Je kunt mij gerust bij het oud papier doen. Althans, mijn foto.

Er is nóg een reden dat ik wil beginnen met onderscheid te maken tussen Jezus en mijzelf. Ik zou hem namelijk wel willen nádoen. Hij geeft een voorbeeld van hoe je afscheid kunt nemen. Dat zou ik ook wel zo willen doen. Maar ik bèn Jezus niet – dat maakt een groot verschil.

Hoe doet Jezus dat: afscheid nemen?

Om een lang verhaal kort te maken: nadat hij nogal abrupt is heengegaan, komt hij gewoon weer terug. Nou ja, 'gewoon' – hij 'verschijnt'. Zijn leerlingen zaten ergens binnen, achter gesloten deuren – en ineens stond Jezus in hun midden.

'Vrede zij met jullie', zei hij.

Alsof hij nog even zijn gezicht wilde laten zien - en zijn handen en zijn zij. Hij kwam even laten zien dat hij nog leefde. Ondanks alles wat er was gebeurd. Hij wilde hen nog iets meegeven, ten afscheid.

'Vrede zij met jullie!' – hij zei het nog maar een keer.

De tweede keer gaf hij er een opdracht bij: 'Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit'. Zo nam Jezus afscheid. Of beter: zo gáf hij afscheid. Hij gaf zijn leerlingen zijn Geest mee. De Geest van vrede die maakt dat mensen elkaar kunnen vergeven en dat zij in vrede kunnen leven.

In die Geest zou ik ook wel afscheid willen nemen. Maar dan moet het wel duidelijk zijn dat het om de Geest van Christus gaat en dat ik de Here Jezus niet ben.

Wat Jezus op die eerste en tweede zondag van Pasen heeft laten zien, is dat God mét ons is ook al is Jezus niet meer bĳ ons. Hij had al eerder tegen zijn leerlingen gezegd, dat het voor hen góed was dat hij heen zou gaan. Want dan zou hij ruimte maken voor een Ander – een andere Trooster, of een plaatsvervanger.

Zijn leerlingen snapten toen niet wat hij bedoelde. En ook later, toen Jezus aan hen verscheen, begrepen ze het niet. Zoals wij het ook nog steeds niet begrijpen. Want het is niet iets om te begrijpen. Er is ook geen mens die het kan uitleggen. En toch is het méér waar dan wat dan ook.

Vrijdagavond vroeg Bram van Santen mij wat ik de jongeren nog zou willen meegeven. Een goede vraag, maar wel lastig om ter plekke te beantwoorden. Zo'n antwoord is ook altijd maar een momentopname. Op dit moment zou mijn antwoord zijn, dat God met ons is ook al is Jezus niet meer bij ons, en dat het aan óns is om dit wáár is te laten zijn.

Jezus heeft in zijn leven laten zien dat het waar is. Hij heeft de waarheid gelééfd. 'Ik bén de waarheid', zei hij. Niet: 'Ik héb de waarheid', maar: 'Ik bén het'.

'Ik ben de weg, de waarheid en het leven.'

Dat zijn drie woorden voor hetzelfde. De waarheid is geen begrip, maar een persoon. De waarheid is iemand die met je mee gaat op jouw weg. Hoe die weg ook gaat.

Hoe gaat dat dan?

Dat kan ik niet uitleggen. Omdat ik het zelf ook niet begrijp. Het is iets wat je overkomt.

Gods aanwezigheid overkomt je. Er is geen code die toegang geeft tot God. Of een recept voor een authentieke godservaring. Niemand kan vertellen hoe je God kunt bereiken.

Je kunt het alleen maar navertellen. En dat is wat Johannes doet in zijn evangelie.

Aan het begin van het verhaal van Johannes zit alles potdicht.

De leerlingen van Jezus zaten ondergedoken ergens in een achterhuis, met de deur op slot.

'Uit angst voor de Joden', schrijft Johannes.

Zij waren zelf ook Joden. Jezus was ook een Jood. Zij behoorden allemaal tot het volk van de Ene die zich bekend had gemaakt als: 'Ik ben er voor jullie!' 'Ik ga met je mee!'

Maar die Ene had hen verlaten – voor hun gevoel. Wat overbleef was angst 'voor de Joden'.

Dus ook angst voor zichzelf. Zij sloten zichzelf ín. Daarmee sloten zij anderen buiten. Hun deuren zaten op slot. Je kon er niet in of uit. Ze waren onbereikbaar.

Wat hun toen overkwam is, dat Jezus in hun midden stond. Hoe dat ging, of hoe hij er uit zag beschrijft Johannes niet. Alleen: 'Jezus kwam in hun midden staan.'

Niemand had hem uitgenodigd.

Niemand had hem binnengelaten.

Niemand had op hem gerekend.

Het initiatief ligt voor 100 procent bij Jezus. Hij toont uit zichzelf zijn handen en zijn zijde. Dat doet hij niet pas als Tomas er om vraagt. Hij had dat al eerder gedaan en dáárom vraagt Tomas er om.

Tomas komt níet tot geloof doordat hij Jezus mag aanraken. Hij komt tot geloof doordat Jezus hém raakt.

Hij komt níet tot geloof doordat hij Jezus ziet, maar doordat hij ervaart dat Jezus hém ziet.

Tomas begrijpt niet wat hij ziet, maar hij weet zich door Jezus begrepen. Hij weet zich ten diepste gekend. Hij weet niet wat hem overkomt. Het enige dat hij kan zeggen is: 'Mijn Heer, mijn God!'

De vrede van Christus is hem overkomen.

Tomas was een gebroken man. Hij was verdrietig en wanhopig, en misschien ook wel schuldig.

Maar aan het einde van het verhaal was hij geheeld. Hij wist zich gekend en aanvaard. Hij wist dat hij geliefd was en dat het góed was tussen de Heer en hem. Hij had vrede gevonden. Vrede die Jezus hem schonk.

Jezus had tegen zijn leerlingen gezegd: 'Ik laat jullie vrede na. Mijn vrede geef ik jullie'.

En nu, bij zijn afscheid, zegt hij: 'Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zend ik jullie uit'.

Jezus stuurt zijn leerlingen er op uit om vrede te brengen. Om zijn vrede te brengen – de vrede die hij heeft nagelaten. God zij dank hebben zijn leerlingen dat gedaan.

Want als zij dat niet hadden gedaan, hadden wij hier niet gezeten. Dan had Johannes zijn evangelie niet geschreven – en de anderen ook niet. Dan zou de wereld er nog erger aan toe zijn dan nu.

Ook nu is de vrede ver te zoeken. Oorlog is aan de orde van de dag. Mensen zitten achter gesloten deuren, bang voor elkaar. Maar toch: gisteren zag ik op het journaal een vrouw uit Charkov, zij was gewond, haar huis was gebombardeerd. Maar ze zei: 'Je moet blijven hopen; hoop sterft het laatste'.

Hoe komt die vrouw daar op? Hoop op vrede overkomt je. Daar kom je nooit meer vanaf.

Wij groeten elkaar met vrede: 'De vrede van de Heer zij met jullie allen!'

En dan zeggen jullie: 'Zijn vrede ook met u!'

Zo is de Heer in ons midden – ook als onze wegen scheiden. God gaat met ons mee, met ieder van ons. Hoe onze weg ook gaat, wij mogen die gaan in vrede.

Amen.